

Notat vedr. markedssituation og valg af strategi ved fremadrettede aftaleindgæelser på leverance af el og naturgas til Svendborg Kommunes ejendomme

El- og naturgaspriserne er steget betragteligt siden sommeren 2021. For Svendborg Kommune betyder det en øget udgift til at opvarme og drive de kommunale bygninger.

Årsagen til de høje energipriser er en kombination af flere forskellige forhold:

- Koldere vejr end normalt har medført et stigende behov for energi til boligopvarmning. Dette gør, at gaslagrene tømmes og fyldes langsommere end normalt.
- De globale marked blev presset af, at mange lande ville sikre sig forsyninger til at sætte gang i økonomien. Forholdet mellem udbud og efterspørgsel har været med til at presse priserne i vejret.
- Den meget omtalte Nord Stream 2 gaslinje for Rusland til Tyskland er blevet udskudt pga. konflikten mellem Rusland og Ukraine.
- Rusland har i 2021 tøvet med at levere gas til det europæiske spotmarked. Den nuværende krig i Ukraine har øget presset yderligere.

Notatet beskriver kun forhold vedr. prisniveau på el/naturgas og strategi i relation til de kommunale ejendomme, der er driftet af Center for Ejendomme og Teknisk Service

F.eks. beskrives fjernvarme ikke i dette notat. Prisen på fjernvarme svinger ikke på samme måde som el- og gasprisen. Desuden er det ikke muligt på samme måde at fastlåse prisen i gunstige perioder.

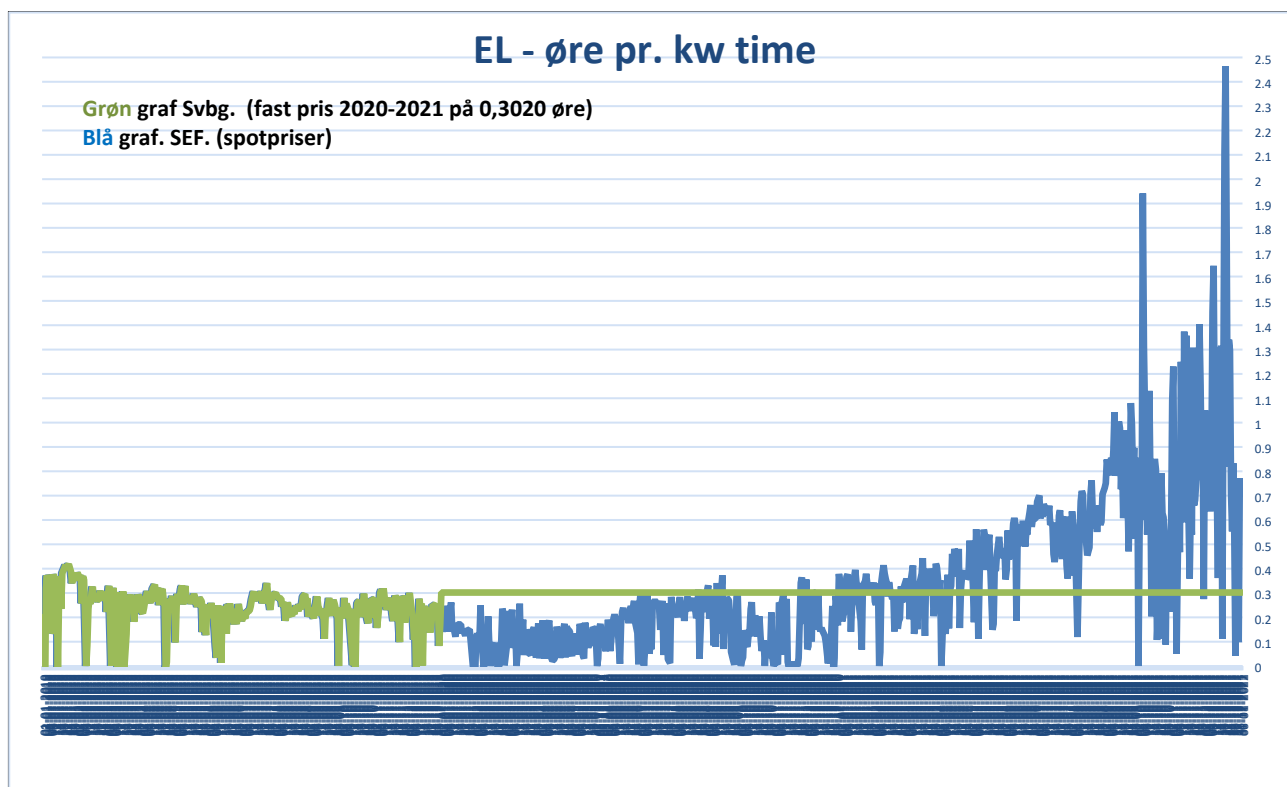
Notatet tager ikke højde for energimæssige udfordringer i andre grene af den kommunale organisation. Som eksempler herpå kan nævnes busdrift, færgedrift, vejbelysning mm.

Nærværende notat beskriver i stedet udviklingen i el- og gaspriserne, som ofte følger hinanden. Herudover beskrives fem forslag til, hvordan Svendborg Kommune fremover kan håndtere økonomien for gas og el.

Historisk udvikling

El:

Nedenstående figur viser udviklingen i elpriserne i perioden fra 2019 til 2021. Den vandrette linje viser den fastlåste elpris på 30,20 øre pr. kwh., som Svendborg Kommune har betalt i 2020 og 2021.

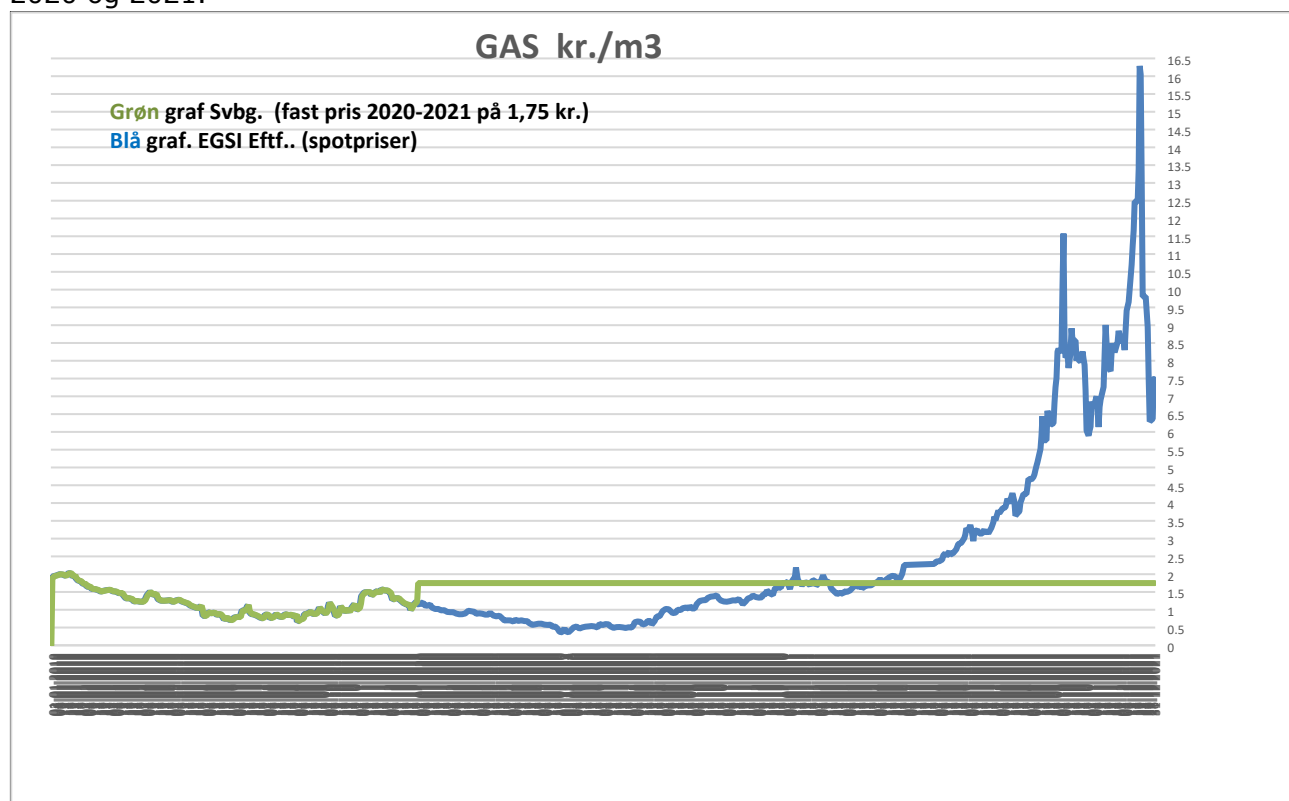


Svendborg Kommune fik en favorabel mulighed for at låse elprisen til 43,50 øre i hele 2022, så her er prisen lagt fast i resten af 2022. Selvom prisen på 43,50 øre i 2022 er gunstig i forhold til de nuværende spotpriser er det stadig en stigning på ca. 13 øre sammenlignet med den faste pris i 2021. Den samlede merudgift til el er beregnet til ca. 1.100.000 kr. i 2022 sammenlignet med 2021 under forudsætning af et uændret elforbrug.

Gas:

Nedenstående figur viser udviklingen i gaspriserne i perioden fra 2019 til 2021. Den vandrette linje viser den fastlåste gaspris på 1,75 kr. pr. m³ gas, som Svendborg Kommune har betalt i

2020 og 2021.



Som det fremgår af ovenstående figur steg priserne eksplosivt i løbet af efteråret 2021. Prisen toppede lige før jul med en pris på ca. 16 kr. pr. m3 gas. Heldigvis kom der dog et pludseligt prisfald mellem jul og nytår, og her blev det besluttet af fastlåse gasprisen til 9,23 kr. pr. m3 gas. Prisen er dog kun låst i månederne januar – marts 2022, som følge af en, på det tidspunkt, generel forventning om en yderligere stabilisering af markedet og dermed lavere priser .

Procedure og aftaleforhold for indkøb af el og gas:

Svendborg Kommune har på indgåelse af aftaler vedr. køb af el siden 2004, til og med priser for 2019, været i løbende offentlige udbud med indhentning af priser på et vilkårligt tidspunkt. Aftaleperioderne har typisk været 3-4 årige.

Indkøbsprocesserne er blevet faciliteret via en ekstern energirådgiver, der har bistået med rådgivning om markedssituationen, indkøbsstrategi, indsamling af data og udbudsproces. Administrationen valgte i 2019 at opsiges samarbejdet, da der var etableret en bredere og mere tværfaglig intern organisering omkring energi og indkøb. Organiseringen består af repræsentanter fra Udbud og Kontraktstyring, Energiteamet i Kommunale Ejendomme og Ejendomsservice (arbejdsgruppen).

Fra 2020 er aftaler på el blevet indgået efter udbud med forhandling (uden forudgående bekendtgørelse), som er muligt at gennemføre via Udbudsloven, når der indkøbes varer som er noteret på en varebørs. På dette grundlag og ud fra en generel afdækning i markedet, hvor der bl.a. er indhentet kontrolpris, er der gennemført en forhandlingsproces med et el-handelselskab, efter en nærmere proces i forhold til, hvornår markedssituationen vurderes at være gunstig.

For så vidt angår indgåelse af aftaler på naturgas har dette på samme vis som med køb af el, tidligere løbende været konkurrenceudsat i offentligt udbud via ekstern energirådgiver, til og med priser for 2017. Aftaleperioderne har også her typisk været længerevarende i 3-4 år ad gangen. I 2018 valgte Svendborg Kommune at tiltræde et fælles offentligt udbud via den jysk-

fynske indkøbscentral KomUdbud, som endte ud i en fastlåsning af gasprisen for 4 år til og med 2021.

Fra 2022 er der foreløbigt indgået en 3 måneders aftale på indkøb af naturgas i perioden frem til 31. marts 2022, der aftalemæssigt ligeledes baserer sig på en aftale indgået af KomUdbud. Processen med fastlåsningen har fulgt de normale procedurer og startede op ultimo april 2021.

Arbejdsgruppen har kontinuerligt afholdt faste møder med de pågældende leverandører på el og naturgas, og har herudover løbende fået tilsendt markedsrapporter og overvågningsdata. Beslutning om fastlåsning af pris på el og gas er altid foretaget i tæt dialog med leverandørerne, der rådgiver i forhold til forventet udvikling på markedet. Selve fastlåsningen på et givet tidspunkt er ligeledes sket efter beslutning på afdelingschefniveau. Når prisen ønskes låst fast skal dette pga. løbende ændringer i markedet typisk altid ske indenfor max. 1 time.

Siden Center for Ejendomme og Teknisk Service blev etableret i 2014 har Svendborg Kommune kørt med faste priser for el og gas. Priserne har hver gang til og med 2021 været låst til et niveau, som var lavere end før. I takt med at priserne steg og steg i 2021 har det i samråd med energiselskabernes rådgivere været vurderet, om og hvornår det var mest hensigtsmæssigt at foretage en fastlåsning af priserne.

Oplysninger om nuværende gasvarmeanlæg i Svendborg Kommune:

Svendborg Kommunes gasforbrug til opvarmning af kommunens ejendomme har i 2021 været på 775.000 m³. Med den nuværende fastlåste pris på gas på 9,23 kr. m³ ekskl. afgift svarer dette til ca. 7.223.000. kr.

Kommunen har 33 varmeanlæg, som enten kører udelukkende på naturgas eller på hybridløsninger, hvor der både indgår naturgas og varmepumpe. 16 af disse anlæg har et effektbehov på 100 kW (større anlæg) og 17 er har et effektbehov på under 100 kW (mindre anlæg). Nedenstående tabeller viser en oversigt over henholdsvis store og mindre anlæg

Table 1. Ejendomme, hvor der et effektbehov på over 100 kW:

Sted	Adresse
Nymarkskolen	Marslevvej 1
Tåsinge Plejecenter	Syrenvej 24
Thurø Plejecenter	Bergmannsvej 17
Rantzausminde Skole	Dyrekredsen 12
Tåsingeskolen Afd. Sundhøj	Eskærvej 69
Vestermarkskolen Afd. Ollerup	Skolebakken 6
Vestermarkskolen Afd. Vester Skerninge	Fåborgvej 60
Ørkildskolen Afd. Øst	Østre Skolevej 2
Ollerup Plejecenter	Svendborgvej 16 A, B, C
Thurø Skole	Bergmannsvej 25
Stokkebækskolen Afd. Gudme	Storkehavevej 9
Issøskolen Afd. Kirkeby	Assensvej 18

Stokkebækskolen Afd. Gudbjerg	Byvej 11
Miljø og Teknik	Svendborgvej 135
Grønnemoseværkstederne	Grønnemosevej 7
Tåsingeskolen Afd. Lundby	Lundbyvej 43

Tabel 2. Ejendomme, hvor der et effektbehov på under 100 kWh:

Sted	Adresse
Ungdomsskolen	Abildvej 2
Stokkebækskolen Afd. Hesselager	Skolevej 50
Vindeby Børnehave	Bregningevej 17
SFO til Stokkebækskolen Afd. Gudme Støttecenter Storkehaven Træningsafdelingen	Storkehavevej 2, 4, 6
Vindeby Pilevej Plejecenter	Vindeby Pilevej 26
Frederiksø, administrationsbygning	Frederiksø 4A
Kirkeby Børnehus	Assensvej 16
Akutboliger	Tipsvænget 17
Sundhøjskolen Centerafdelingen	Eskærvej 67
Ollerup Børnehus	Enghavevej 6
Foreningshus	Vester Stationsvej 2
Gudme Børnehus	Storkehavevej 8
Foreningshus	Nyborgvej 70
Hesselager Børnehus	Skolevej 52
Gudme Bibliotek	Højsagervej 6
Stokkebækskolen Afd. Hesselager (klub)	Skolevej 50
Multihuset	Gl. Skårupvej 3

Brugen af de kommunale ejendomme skifter af og til sin anvendelse, og ejendommene bliver også til tider afhændet. Det betyder, at man løbende skal revurdere om og hvornår en ejendom skal have udskiftet sin varmekilde f.eks. forud for et salg.

Klima- og Energipolitik:

Ifølge Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik skal kommunen som virksomhed være omstillet til 100 % vedvarende energi (VE) i 2030. Dette skal bl.a. opnås ved reduktion af varmeforbruget (bedre isolerede bygninger), øget brug af el til opvarmning (varmepumpe) eller tilslutning til fjernvarme.

Med budgettet for 2021 blev der afsat en pulje til en handleplan for CO2-reduktion for perioden 2021-2030. CO2-reduktionsplan 2021-2030 blev prioriteret for at understøtte kommunens klimamål om, at kommunen som virksomhed skal være omstillet til 100% vedvarende energi (VE) i 2030. Af denne pulje er der årligt afsat ca. 4 mio. kr. til varmepumper.

Som et nyligt eksempel kan nævnes, at Tved Skole i 2021 fik konverteret deres gamle gasanlæg om til et moderne varmepumpeanlæg. Dette betød konkret, at ca. 24.000 m³ gas på årsbasis er konverteret til el.

I 2022 vil puljen blive anvendt til at opsætte varmepumper på Thurø Skole samt Lundby Skole, som samlet har et gasforbrug på 73.607 m³ gas svarende til 0,679 mio. kr. ekskl. afgift.

Alle kommunens gaskedler vil blive udskiftet, så varmekilden bliver enten varmepumper eller fjernvarme. Kedlerne skiftes efter forventet levetid, således at de kedler med den forventede korteste levetid udskiftes først.

Den nuværende krig i Ukraine har sat yderligere fokus på vigtigheden af at blive uafhængig af import af gas både i forhold til leveringssikkerhed og udgifter.

Udvikling i energiforbruget i Svendborg Kommune:

Udvikling i varmekonsum:

I Svendborg Kommune er varmekonsumet steget med ca. 0,5% fra 2018 til 2019, mens det er faldet med ca. 2% fra 2019 til 2020. Hvilken betydning COVID19 har haft i forhold til opvarmningen er svært at vurdere.

For at opvarme kommunens bygninger er der årligt brug for ca. 22600MWh_{varme}.

Udvikling i elforbrug:

Et udtræk fra Svendborg Kommunens energistyringssystem viser, at elforbruget er faldet med ca. 7% fra 2017 til 2019. Hvis 2020 medregnes er det ca. 10%. Det vurderes dog at COVID19 har haft væsentlig indflydelse på elforbruget i 2020, grundet periodevis nedlukninger af en række institutioner og funktioner – herunder skoler samt kultur- og fritidsanlæg.

Elforbruget i Svendborg kommunes bygninger er årligt ca. 7600MWh_{el}

Økonomiske konsekvenser:

Gas:

Svendborg Kommune har et estimeret forbrug af gas på ca. 775.000 m³ om året. Hver gang, at prisen hæves med 1 kr., koster det således 775.000 kr. om året.

Nedenstående beregning illustrerer dette:

2021	Enhedspris	Samlet mængde	Beløb i alt
Pris i 2021 (fastlåst)	1,75 kr. pr. m ³	775.000 m ³	1.356.250
2022			
Pris i 1. kvartal 2022 (fastlåst)	9,23 kr. pr. m ³	360.853 m ³	3.330.673

Pris i 2., 3. og 4. kvartal 2022 (skøn)	11,50 kr. pr. m3*	414.147 m3	4.762.691
		775.000 m3	8.093.364
2023			
Pris i 2023 (skøn)	11,50 kr. pr. m3*	775.000 m3	8.912.500

* Spotpris pr. 10. marts 2022. Markedsprisen ændrer sig time for time, så det er kun et øjebliksbillede med en betydelig usikkerhed.

Ovenstående priser kun er de rå gaspriser. Afgifter mm. kommer oveni, og er ikke medtaget i ovennævnte beregninger. Det forudsættes, at afgiftsniveauet vil ligge nogenlunde på samme niveau i den kommende periode som tidligere under forudsætning af et uændret forbrugsmønster.

Det har derfor store økonomiske konsekvenser, når priserne stiger så kraftigt, som i perioden ultimo juli 2021 til og med 1. kvartal 2022.

El:

Svendborg Kommune har et estimeret forbrug af el på ca. 8.000.000 kwh om året. Hver gang prisen stiger med 1 kr. koster det således 8.000.000 kr. om året.

Nedenstående beregning illustrerer dette:

2021	Enhedspris	Samlet mængde	Beløb i alt
Pris i 2021 (fastlåst)	30,20 øre pr. kwh	8.000.000 kwh	2.416.000
2022			
Pris i 2022 (fastlåst)	43,50 øre pr. kwh	8.000.000 kwh	3.480.000
2023			
Pris i 2023 (skøn)	180,00 øre pr. kwh*	8.000.000 kwh	14.400.000

* Spotpris pr. 10. marts 2022. Markedsprisen ændrer sig time for time, så det er kun et øjebliksbillede med en betydelig usikkerhed.

Ovenstående priser kun er de rå elpriser. Afgifter mm. kommer oveni, og er ikke medtaget i ovennævnte beregninger. Det forudsættes, at afgiftsniveauet vil ligge nogenlunde på samme niveau i den kommende periode som tidligere under forudsætning af et uændret forbrugsmønster.

Det har derfor store økonomiske konsekvenser, når priserne stiger så kraftigt, som i de seneste mange måneder. Heldigvis har Svendborg Kommune som nævnt en fastprisaftale i hele 2022 på et forholdsvist lavt niveau.

Fremtidig strategi til at håndtere indkøb af el og gas.

Svendborg Kommune har pt. ikke en strategi for området, men det anbefales, at man politisk forholder sig til det, fordi det er et område med stor økonomisk volumen og dermed risiko for væsentlige merudgifter i den nuværende situation.

Der kan i den forbindelse skitseres en række modeller, som kort vil blive beskrevet herunder.

1) Engagere en ekstern rådgiver og gennemføre offentligt udbud

- Fordele:
El- og gaspriserne overvåges af en uafhængig og professionel rådgiver, som udfærdiger en objektiv indkøbsstrategi på området.
Svendborg Kommune kan læne sig op på rådgiverens anbefalinger, og dermed frigøres nogle administrative ressourcer.
Der må formodes at blive et bredere felt af tilbudsgivere.
- Ulemper:
Finansiering til rådgiver. Det anslås, at en årlig udgift hertil beløber sig til ca. 50.000 kr.
Priserne skal gives på et præcist givent tidspunkt, så priserne kan sammenlignes. Det er ikke nødvendigvis sikkert, at dette er det mest optimale tidspunkt markeds-mæssigt for en fastlåsning.
Leverandørvalget er afhængigt af den gældende markedssituation og de afgivne priser.

2) Fortsætte med den nuværende praksis med en tværfaglig intern organisering omkring energi og indkøb – uden rådgiveraftale

- Fordele:
Den tværfaglige interne organisering muliggør en fleksibel model, hvor priserne løbende overvåges og kan anbefales låst, når prisudviklingen tilsiger det.
Der laves udbud med forhandling, som vurderes som den mest fleksible udbudsform.
Der bevares og videreudvikles en viden om markedssituationen internt i Svendborg Kommune, som kan danne grundlag for fremtidige strategier på området.
Man bibeholder et tæt samspil med de nuværende leverandører, og rådgivnings- og overvågningsaftaler bevares.
- Ulemper:
Leverancen af gas og el konkurrenceudsættes ikke i offentligt udbud, hvilket vil give et mindre felt af tilbudsgivere.
Der bruges en del kommunale ressourcer i arbejdsgruppen med løbende overvågning og dialog med energiselskaber.

3) Fortsætte med den nuværende praksis med en tværfaglig intern organisering omkring energi og indkøb – med rådgiveraftale

- Fordele:
El- og gaspriserne overvåges af en uafhængig og professionel rådgiver.
Der fastholdes en tværfaglig og intern organisering, som i samarbejde med rådgiveren vurderer på den aktuelle markedssituation.
Der laves som udgangspunkt udbud med forhandling, som vurderes som den mest fleksible udbudsform.
Der fastholdes en model, hvor priserne løbende overvåges og kan anbefales fastlåst, når prisudviklingen tilsiger det.
- Ulemper:
Finansiering til rådgiver. Det anslås, at en årlig udgift til dette løsningsforslag beløber sig til ca. 40.000 kr. årligt.
Leverancen af gas og el konkurrenceudsættes ikke i offentligt udbud, hvilket vil give et mindre felt af tilbudsgivere.

4) **Altid køre med variable el- og gaspriser**

- Fordele:
Prisen følger udviklingen på markedet. Vil være en god løsning i perioder med meget lave spotpriser.
Der bruges ingen kommunale ressourcer på overvågning mm.
- Ulemper:
Ingen budgetsikkerhed.
Prisen følger udviklingen på markedet. Vil være en dårlig løsning i perioder med meget høje spotpriser.

5) **Altid køre med faste el- og gaspriser med en nærmere defineret tidshorisont**

- Fordele:
Budgetsikkerhed.
Vil være en god løsning i perioder med meget høje spotpriser (hvis prisen er låst på et lavt niveau).
- Ulemper:
Vil være en dårlig løsning i perioder med meget lave spotpriser (hvis prisen er låst på et højt niveau)
Ingen risikovillighed.

6) **Fleksibel model, hvor en del af mængderne kører med faste priser, mens resten kører med variable priser. Tidshorisont kan ligeledes være variable og køre fra få måneder op til 4 år.**

- Fordele:
Denne model giver en moderat risiko og sætter ikke alt på et bræt.
Man får ikke det fulde tab ved en eventuel kraftig prisstigning
- Ulemper:
Modellen medfører en vis risikoafdækning.
En kort aftaleperiode giver en større risiko.
Man får ikke den fulde gevinst ved et eventuelt kraftigt prisfald.

På baggrund af ovennævnte anbefales det at vælge model 3, så man fortsætter den nuværende praksis med en tværfaglig intern organisering omkring energi og indkøb suppleret med en uafhængig og professionel energirådgiver. En energirådgiver vil kunne understøtte den kommunale arbejdsgruppe i forhold til vurdering af et forventet volatilt marked. Det anbefales herudover, at ønsket risikovillighed i forhold til fast versus variabel pris drøftes. Af hensyn til generel budgetsikkerhed anbefales det dog, at der sigtes mod indgåelse af fastprisaftaler, jf. model 5, hvis markedssituationen tilsiger det ud fra anbefalinger fra den uafhængige energirådgiver.

Beslutninger om eventuelle fremtidige fastlåsningsaftaler vil altid bero på en faglig rådgivning og vurdering fra en energirådgiver. Desuden vil alle fastlåsningsaftaler i sidste ende blive truffet på afdelingschefniveau ud fra anbefalinger fra arbejdsgruppen/den eksterne rådgiver.

Notatet er udarbejdet af:

Martin Fuglkjær Møller (leder af Staben - Udbud og Kontraktstyring)

Jan Damgaard (leder af Ejendomsservice i CETS)